

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

ז"ל ע"י מוסד "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האבדך הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנוביץ שליט"א
נ.ל.ב.ע ל' חשוון תשפ"ג

פרשת ויצא

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקע"ב

ב. יעקב בעצמו לא התפלל אותה התפלה אלא דרך נדבה, כדמשמע הלשון אפשר שעברתי על מקום שהתפללי אבותי, אלא לאחר שראה יעקב ששקעה לו החמה שלא בעונתה, משום הכי נקבע זמן תפלת ערבית אחר שקיעת החמה, אבל רק רשות, ומביא שאח"כ ראה שזכה לכוין לפני יהושע הנ"ל. יעקב תיקן, וכן השואל ומשיב בספרו דברי שאול בפרשתו, ומביא שאח"כ ראה שזכה לכוין לפני יהושע הנ"ל.

וכן כתב החיד"א בספרו פתח עינים ברכות כ"ז ע"ב דיעקב אבינו לא רצה לקבוע את זה, משום כבודו של אברהם שלא התפלל את זה, משא"כ תפלת המנחה כבר התפלל, כמבואר בתוס' ברכות כ"ז ע"ב.

ג. עיקר התפלה הוא, משום שיהא שפתותיהם דובבות בקבר, וזה רק בשאר אבות, משא"כ יעקב אבינו לא מת תענית ה' ע"ב לכך תפלתו רשות, כך כתב העיון יעקב ברכות כ"ז ע"ב.

ד. ע"פ מה דאמרינן בגמ' ברכות ל' ע"ב שאני חנה דמריר לבא טובא, א"כ גם יעקב היה מריר לבא טובא מצרות רבות שעברו עליו, מעשיו, ולבן, ודינה, ויוסף, לכן יש לומר שהתפלל תפלה יתירה, ולשאר כל אדם רשות, כך תירץ העיון יעקב ברכות כ"ז ע"ב.

ה. כיון שבלילה קשה לכוין, לכך אמרו חז"ל שיהא רשות, כך ראיתי בספר אחד וכעת לא מצאתי מקומו, עיין דרשות חתם סופר חלק ב' ע"מ רנ"ד טור ג'.

ו. משום דסבירא ליה כמ"ד עירובין ס"ה ע"א לילה לאו זמן תורה ותפלה דלא איברי לילה אלא לשינתא, לכן תפלת ערבית רשות, כך כתב בערבי נהל בדרוש א' פרשת בעלותך בסוף הדרוש, עיין בילקוט הגרשוני כללים מה שהעיר דהרי הסור אור"ח סימן רל"ח פסק כמ"ד לא איברי לילה אלא לניסא, ובסימן רל"ח פסק תפלת ערבית רשות, ומסיק דאין משיבין על הדרוש.

ז. ע"פ מה דהקשו התוס' ברכות כ"ז ע"ב ד"ב יעקב דמוכח במסכת חולין להתפלל יעקב ערבית מבעוד יום, ותפלת ערבית היא מצאת הכולכבים, ותירצו דניחא לרבי יהודה דסבירא ליה דתפלת מנחה הוא עד פלג המנחה, ואח"כ אפשר להתפלל מעריב ע"ש וא"כ לרבנן עדיין קשה דסבירא ליה דתפלת המנחה היא עד הערב, ומעריב היא אחר צאת הכוכבים, ויעקב התפלל מבעוד יום, א"כ ניחא דלכן תפלת ערבית היא רשות דיעקב התפלל מבעוד יום, ועוד נראה דיעקב התפלל כשהיה בצרה כמו שכתב האור החיים הקדוש שאליפז רדף אחריו, א"כ אין ראיה דיש להתפלל כשאין עת צרה, משא"כ אברהם ויצחק התפללו כשלא היה להם עת צרה, כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

ח. ע"פ מה דקימ"ל עירובין ס"ה דהבא בדרך ומן הדרך אל יתפלל שלושה ימים, משום שאי אפשר לכוין בתפלה, וא"כ מדינא היה יעקב פטור מלהתפלל, ומה שהתפלל היה תפלת ערבית רשות, ולכן נקבעה רשות גם לדורות, כך תירץ בתורה תמימה.

מדוע תפלת ערבית שתיקנה יעקב היא רשות ושחרית ומנחה שאברהם ויצחק תיקנו היא חובה?

בפרשתנו כ"ח י' ויצא יעקב מבאר שבע וגו' ויפגע במקום וילן שם ואין פגיעה אלא לשון תפלה וכו' ונחלקו בגמ' ברכות כ"ז ע"ב בתפלת ערבית דרבן גמליאל אומר חובה, רבי יהושע אומר רשות, אמר אביי הלכה כדברי האומר חובה, ורבא אמר הלכה כדברי האומר רשות, עיין בחזושי רבינו יונה ברכות ע"מ 24 מדפי הרי"ף שהקשה למ"ד תפלת ערבית רשות, מדוע כתוב בדניאל וחמנין תלתא יתפלל ע"ש מה שתיירץ.

ולענין הלכה: פסקינן אור"ח סימן רל"ז דתפלת ערבית רשות, ולכן אין שליח ציבור חוזר התפלה בתפלת ערבית, כיון שאין נתחייב בה אדם שיצטרך השליח ציבור להוציאו ידי חובתו, ואפילו האידינא דקבעה חובה מ"מ לא אלים מנהגא לשויה חובה כדי לאטררוחי צבורא להחזיר השליח ציבור התפלה, עיין משנה ברורה שם.

איכא כמה טעמים מדוע תפלת ערבית רשות האחד מפני שהיא כנגד הקטר חלבים ואמורים, שאין מעכבין כפרתן, לכן היא רשות, כך כתב רש"י שבת ט' ע"ב.

השני משום שלפעמים ליכא אברים כלל, שכבר נתעכלו כבר ביום, כך כתב הריטב"א ברכות כ"ז ע"ב.

יש להקשות: מ"מ כיון דיעקב נמי תיקנה, למה יגרע משחרית ומנחה, שהם חובה כיון שאברהם ויצחק תיקנו את זה, כך מקשה פני יהושע ברכות כ"ז ע"ב בד"ה יעקב תיקן, וכן החיד"א בספרו פתח עינים ברכות כ"ז ע"ב, וכן השואל ומשיב בספרו דברי שאול בפרשתו, וכן בעיני יעקב ברכות כ"ז ע"ב.

איכא כמה תרוצים

א. בגמ' נחלקו ברכות כ"ז ע"ב האם תפלת אבות תיקנו או כנגד תמידים תקנו, א"כ השיטה שסובר שתפלת ערבית רשות בע"כ יסבור שלא האבות תיקנו את התפלות אלא תפלות כנגד תמידים תיקנו, א"כ תפלת ערבית שהוא נגד אברים ופדרים דלא מעכבי כפרה, ועוד שעיקר מצותן להקטירן ביום, משום הכי היא שפיר רשות, כך תירץ החיד"א במחזיק ברכה סימן פ"ט אות א', וכן בספרו פתח עינים ברכות כ"ז ע"ב ד"ב איתמר, וכן בשו"ת דברי יציב אור"ח סימן צ"ח ס"ק ה', וכן במראה פנים על הירושלמי פרק ד' דברכות הלכה א', וכן בפני יהושע ברכות כ"ז ע"ב, וכן חתם סופר ע"מ רל"ה, וכן הרי"ף על העיון יעקב.

אבל החיד"א בספרו פתח עינים ברכות כ"ז ע"ב בד"ה איתמר **דחה תרוץ הנ"ל:** מהא דכתבו התוס' יומא פ"ז ע"ב, וכן שבת ט' ע"ב, דאפילו למאן דאמר תפלת ערבית רשות, אין לבטלה נחת מאן דחמך, שהרי יעקב תקנה ולמה יש לבטלה בחנם, חזינו דאפילו מאן דאמר תפלת ערבית רשות, סובר דתפלות אבות תיקנום, א"כ הדרא קושיא לדוכתא, מאי שנא משאר תפלות.

גליון זה נודב ע"י ידידינו המחוננים החשובים גיסי היקר העילוי המצוין זך השכל הגאון **משה רייך** שליט"א ר"מ בישיבת אלכסנדר ב"ב לרגל שמחת אירוסיו בנו ידידינו הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר **אהרן רייך** ני"ו מבחירי ישיבת צאנז עב"ג בת ידידינו הרה"ג **דוד דייטש** שליט"א ירושלים וברכת מזל טוב לאביו מו"ח הגאון **בן ציון רייך** שליט"א יד מינס ואיש אמונם של אדמו"ר בית צאנז יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

הלימוד בגליון ברחבי תבל לעילוי נשמת אבי מו"ר שר התורה ועמוד ההוראה הגאון הצדיק רבי **חיים יעקב מנחם** זצוק"ל בן הרב **עזריאל** ז"ל דומ"צ קרית צאנז נתניה נ.ל.ב.ע מיתת נשיקה מתוך ד"ת בליל שבת פרשת וישלח תשפ"ג ט"ז כסליו הונצח לרגל **היארצייט הראשון** ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד המכבד את ה' מגורינו הרב **אביש בראדט** שליט"א ליקווד לעילוי נשמת אביו הרב **אהרן שלום** בן הרב **נחמיה** ז"ל נ.ל.ב.ע י"א כסליו ת.נ.צ.ב.ה ולעילוי נשמת אמו ה"ה מרת **הנדל** בן **רפאל חיים** ע"ה ת.נ.צ.ב.ה נפטרה י"א חשוון האי שתא הונצח לרגל השלושים ולעילוי נשמת אחיו הרב **אלעזר** בן **אהרן שלום** ז"ל נ.ל.ב.ע כ"א כסליו ת.נ.צ.ב.ה

ברכת מזל טוב להוד כ"ק מרן האדמו"ר **מתולדות משה** שליט"א לרגל שמחת הולדת הנכדה בת לבנו ידידינו המזכה את הרבים הרה"ג רבי **יוסף אביגדור גראס** שליט"א משגיח ישיבה גדולה טשערנאבאל יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבות תורה וחסידות בכל תפוצות ישראל לכולו נחת מכל יוצאי חלציו ותלמידיו שומעי לקחו ברחבי תבל

מדוע רק כשיעקב יצא מהעיר עשה רושם ולא שאר אבות? בפרשתו כ"ח י' ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

מדוע ביקש יעקב ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש? פשיטא דלחם הוא לאכול ובגד ללבוש?

בפרשתו כ"ח כ' וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש וכו'.

יש להקשות: מדוע ביקש יעקב ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, פשיטא דלחם הוא לאכול ובגד ללבוש, היה לו לבקש רק על לחם ועל בגד וכל אחד יודע מה משתמשים בהם, כך מקשה ברבינו בחיי בפרשתו וכן בבלי יקר, וכן בגל מחנם אפרים, וכן בספר ההפלאה כתובות ק"א ע"מ ב', וכן החתם סופר בפרשתו, וכן בחולין ה' ע"מ ב'.

איכא כמה תרוצים

א. שאלת הצדיקים מאת השם, לא ישאלו המותרות רק הדבר ההכרחי בלבד שא"ל לו לאדם שיחיה בלעדיו, ובידוע כי נטיית אדם אחר בקשת המותרות הוא גורם לו מהומות רבות, ועל כן כל איש ירא את השם ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במעט, ושלא יתאוה המותרות, וייטב לבו ביראת השם, הוא שאמר שלמה המע"ה משלי ט"ו ט"ז "טוב מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה בו" והביא לזה אות ועדות ומופת הכתוב שאחריו, הוא שאמר שם י"ז "טוב ארוחת ירק ואהבה שם משור אבוס ושנאה בו יאמר, כי ייטב לבני אדם המעט בחברה שתנעם להם, יותר מן המרובה והמטעמים בחברת השונאים, כך כתב ברבינו בחיי בפרשתו, וכן בבלי יקר בפרשתו.

וכותב הרבינו בחיי לזה סימן נפלא: וז"ל וכבר אנו רואים לעין בסדר העולם והנהגתו שהיא בחכמה עמוקה ונפלאה שהקב"ה ממזין לבריותיו וממציא להם הדבר ההכרחי, ומה שהוא מוכרח יותר מצוי יותר, ומה שאינו מוכרח כל כך אינו מצוי כל כך, כענין המרגליות ומיני אבנים יקרות שאינן מצויות כל כך בעולם ואינן תחת יד כל אדם לפי שאינם מוכרחות כל כך, שהרי הבריות יכולין לחיות זולתן, אבל המזון שהוא מוכרח יותר מן המרגליות הוא יותר מצוי מן המרגליות, שהרי תמצא התבואה והמזון בשוקים וברחובות מה שלא תמצא המרגליות, והמים שהם מוכרחים יותר מהמזון שהרעב יכול אדם לסבלו שנים וג' ימים, ולא כן הצמא, כי אפילו זמן מועט לא יכול אדם לסבול, ע"כ המים מצוים יותר מן המזון כי תמצאם בכל מקום במדינות ואפילו בדרכים, והאור שהוא יותר מוכרח מן המים, שהרי חשק הצמא יוכל אדם לסבול מיל אחד או פרסה אחת, אבל בלי האור לא יוכל אדם ולא כל חי להתקיים אפילו רגע, ע"כ הוא מצוי יותר שלא תמצא מקום ריק מן האור ואפילו במקום שהכותל עומד שם האור. והא למדת שהדברים המוכרחים הם מצויים יותר בעולם, כי הקדוש ברוך הוא בחכמתו הגדולה סדר את עולמו בהן והזמין לבריותיו. וע"כ שאל יעקב הצדיק "לחם לאכול ובגד ללבוש" שהוא הדבר המוכרח, ושאל מדת ההסתפקות שהיא שאלת הצדיקים ולא שאל המותרות.

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' כתובות ק"א עמוד ב' א"ר חייא בר יוסף עתידים צדיקים שיעמדו במלבושיהו, ק"ו מחטה, מה חטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושיהו, צדיקים שנקברו בלבושיהו על אחת כמה וכמה, וא"ר חייא בר יוסף עתידיה א"י שתוציא גלוסקאות, וזה ששאל יעקב אבינו ע"ה ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש היינו שיתוקן החטא ולא יצטרך ליגיעת אדם הראשון אלא לחם לאכול מוכן ובגד ללבוש מוכן ללבוש שתוציא הארץ גלוסקאות וכלי מילת, כך תירץ ההפלאה כתובות ק"א עמוד ב'.

ג. הכי קאמר יעקב בנדרו שיזכהו ה' שיהיה כ"כ צדיק שיתן לו לחם לאכול לאחרים פ' שאחרים יאכלו ע"י שהוא אכל שיאמרו אלו ה' שם חשש איסור בהאי לחם לא יארע מכשול לצדיק וכן בגד ללבוש על אופן הנ"ל, כך תירץ החתם סופר בפרשתו, וכן בחולין ה' ע"מ ב'.

ד. הרבה פעמים יש לאדם לאכול ואינו יכול לאכול את זה שהוא חולה סכרת או שאר מחלות רח"ל או שבמגיפת הקרונה לא הרגיש טעם באוכל, וכן לפעמים יש לו בגדים ואינו יכול להלבישם דהוא חולה, לכן ביקש יעקב ונתן לי לחם לאכול שיוכל ליהנות מהלחם וכן בגד ללבוש ויכול ליהנות מהבגדים, מעדני אשר.

ה. ע"פ מה שכתב בבעל הטורים בפרשתו דכוונת יעקב במה שאמר ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, כלומר שתתקיים לי הכהונה שקניתי מעשו כמבואר במדרש שמ"ר י"ט ד' שהעבודה היתה בבכורות וזבחים ק"ב ב' לפי הנ"ל אתי שפיר דכוונתו היה לומר שיזכה לאכול מן המנחות וכן ללבוש את בגדי הכהונה, מעדני אשר.

ו. נראה לומר בדרך צחות לפעמים אדם אוכל הרבה, והבגדים שלו אינם עולים עליו כבר לכן ביקש לחם לאכול, ועם כל זה שיהא ראוי בגד ללבוש, מעדני אשר.

קול המעדינים

שמחת השבע ברכות לבן כ"ק מרן האדמו"ר מתורת חכם הגאון הצדיק רבי יצחק מאיר מורגנשטרן שליט"א בהשתתפות מאות אורחים מחו"ל מכל רחבי תבל אומי פבליון בתלפיות בירושלים

מעמד כבוד התורה בכולל אלכסנדר מודיעין עילית שהתקיימה ב"ב בראשות כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

פירש רש"י לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פינה זיוה פנה הדרה, וכן ותצא מן המקום האמור בנעמי ורות.

יש להקשות: הלא גם אברהם ויצחק היו צדיקים גדולים כיעקב ונעמי וגם הם יצאו ממקומם, באברהם מצינו לך לך מארצך י"ב א' ויצחק יצא מגרר כדכתיב שם כ"ז י"ז וילך משם, ולמה לא כתיב אצלם לשון יציאה, כך מקשה בבלי יקר בפרשתו, וכן בשם משמואל, וכן במשנה שכיר בפרשתו.

איכא כמה תרוצים

א. באברהם ויצחק כשיצאו מעירם, לא הניחו במקום שהלכו משם צדיק כמותם פשיטא שיציאתם עשה רושם, אבל כאן הרי יצחק ורבקה נשארו שם סלקא דעתך אמינא שאין יציאתו עושה רושם קא משמע לן וזה הרבותא, אבל בודאי שאצל אברהם ויצחק גם עשה רושם, כך תירץ בבלי יקר בפרשתו.

ב. דוקא יציאתו של יעקב עשה רושם, אבל לא יציאת אברהם ויצחק לפי שהמה הלכו עם כל בני ביתם ולא נשאר במקום שום צדיק על כן לא עשו רושם ביציאתם, כי הרשעים שנשארו שמה אינן מקפידין על יציאת הצדיקים, ואדרבה הם שמחים בצאתם מהם לפי שאינן הולכים בדרכיהם, והם לשיכים בעיניהם ולצנינים בצדיהם והם מריבים עמהם עבור מעשיהם, אבל ההולך ממקום שצדיקים מצוים שם אז יציאתו עושה רושם כי הצדיקים שנשארו קשה עליהם פרידתם כי דעתם נוחה ממנו, ואינו דומה זכות של מועטין לזכות של מרובים, וכאן היו יצחק ורבקה לכך היה רושם יציאתו ניכר, ולפי זה צריכין אנו לומר שגם בשדה מואב היו חסידי אומות העולם, כך תירץ בבלי יקר בפרשתו.

ג. הנה זה דבר פשוט שהצדיק אשר דרכו להדריך אחרים לעבדתו יתברך שמו ולומד ומזכה את הרבים להדריכם בדרך הישר, אין ספק שבהעדר צדיק זה ונוסע מהעיר, שהוא עושה רושם גדול, אמנם אם הצדיק הזה אין לו דבר עם זולתו, רק בחדר ביתו עובד ה' יושב ושונה ועוסק בתורה ועבודה, ומה לו עם בני אדם, אולי אמור יאמר כי לא איכפת לן אם יצא מהעיר, כי בלאו הכי לא הדריך ולא השגיח על זולתו, אמנם לא כן הדבר, כי עבודת הצדיק אף שהוא בבדידות ואינו אלא לבין קונו משרה קדושה במקום, ומטהר האויר, וגורם ע"י עבדתו להטיב לזולתו ע"י קדושתו וקדושת המקום שיושב באהלה של תורה, והנה יעקב אבינו של זמן שיצחק חי לא היה יושב בישיבה ללמד או להדריך את הרבים, ומקום רבו הוא אביו הצדיק רק ישב בחדרי ביתו בצד התורה, והיינו דהשמעינו הכתוב דאפילו הכי כשיצא משם נרגש יציאתו מהמקום, כך תירץ בקרן לדוד בפרשתו.

שבת מעין עולם הבא

בתקופה הקרובה אי"ה יצא הספר שרבים ציפו לו

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת צימרמן

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נירות- קבלת שבת - קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת

מי שמעונין ליטול זכות בהדפסת הספר

שיפנה לטלפון של המערכת בדחיפות

ישמח לב מבקשי ה'

לקראת חג החנוכה הבעל"ט

אפשר כבר להשיג

את הספר החדש הנפלא

"מעדני אשר חג החנוכה"

מאות חקירות מאתגרות בעניני חנוכה בהלכה ואגדה

מהדורת ידידינו הרב יצחק אייזיק ראב"ן שליט"א ליקוד

ניתן להשיג בחנויות המובחרות ברחבי תבל

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תעריך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
משיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם משיב ומשנה ברורה

ידיעת הפרשה

א] יש לעיין אם יכול לבזוז יותר מחומש וע"ז לא יצטרך לדחות עשה דוחה לל"ת האם זה אפשר לקיים שניהם, או שאם צריך להוציא יותר מחומש כבר ל"ח אפשר לקיים שניהם?
ב] יש לעיין. האם יש מצוה לנדור בעת צרה, וא"כ מה גדר עת צורה והאם בצרת הכלל גם יש מצוה בזה?
ג] גזל לצורך לאפרושי מאיסורא. יש לעיין מכיון שלכאורה זה מותר א"כ למה נענשה רחל שהחביאה את התרפים?
ד] הסכם עם גוי. יש לעיין מי שכרת ברית וסיכום עם גוי (כמו שיעקב עשה עם לבן עד הגל וגו') האם מותר לו להפר זאת או לא, דטעות עכו"ם מותר, האם בסיכום כברית זה שאני או לא?
ה] גניבת דעת למצוה. צ"ע אם נאמר שמותר לגנוב דעת לצורך מצוה, האם נאמר שמטעם זה היה מותר ללאה לשתף פעולה עם מה שלבן גנב דעתו של יעקב או שבכה"ג בשידוכין וכדו' ודאי שאין היתר לגניבת דעת אפילו אם נאמר שלצורך מצוה מותר, דסר"ס מפסיד לשני וצ"ע.

ידיעת הלכות שבת

ו] הנאה ממלאכה שעשה גוי. הרב אברהם הגיע עם אשתו לבית יולדות בשבת. לאחר שקידש ואכל את סעודת ליל שבת, ראה את אחד העובדים הגויים מרתיח לעצמו קומקום מים. הגוי הכין לעצמו כוס שתיה חמה והלך מהמקום. האם מותר לרב אברהם להשתמש במים הרוחחים ולהכין לעצמו נס קפה.
ז] קיפול דף כסימן. הרב יהודה חזר בשבת על הגמרא שלמדו בכלל, כשקראו לו לסעודת שבת קפל את ראש הדף כדי שידע היכן הפסיק, האם מותר לרב יהודה לעשות זאת?
ח] שמור לי היום ואשמור לך מחר. הגב' מרים, אחות בבית יולדות, הייתה צריכה להישאר בתורנות בשבת בבוקר. היא בקשה מהגב' אהובה העובדת אתה ביחד באותה מחלקה שתישאר במקומה בתורנות בשבת והיא תחליף אותה בתורנות לילה של יום שני. האם מותר לגב' מרים להציע הצעה כזו? (בהנחה שאין הבדל בין השכר שמקבלים על תורנות ביום בשבת, לשכר שמקבלים על תורנות לילה ביום חול).
ט] מי שלא היה לו על מה להבדיל, חידוד. לרב גרין ולרב באום לא היה על מה להבדיל במוצאי שבת (לא יין, לא חמר מדינה וכד'), שניהם מצפים שיהיה להם כוס להבדלה למחר, ושניהם מחמירים על עצמם כדעה שהמצפה שיהיה לו כוס למחר, לא יאכל עד מחר, לאחר שיבדיל. למרות זאת הרב גרין אינו מחויב להמתין למחר ויכול לאכול מיד, והרב באום מחויב להמתין למחר עד שיבדיל על הכוס. מדוע? (שניהם בריאים וחזקים).

שמות הזוכים לחודשים האחרונים בפרס 500 ₪ כ"א

הגאון **אליעזר יחיאל קונסטט** שליט"א ירושלים **מראשי ישיבת קול תורה**

הרה"ג רבי **יחיאל משה ראטה** שליט"א ירושלים

הרה"ג **ישראל מאיר טרייצקי** שליט"א מודיעין עילית

הרה"ג **שלמה זלמן כהן** שליט"א הרה"ג **אברהם ויסברג** שליט"א

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערוך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמ"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמ"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

מי שברח מבית הסוהר והמטרה מחפשת אחריו

האם יברך ברכת הגומל?

בפרשתן כ"ט ל"ה הפעם אודה את ה'

קימ"ל אור"ח סימן ר"ט דהיוצא מבית האסורים מברך ברכת הגומל

ובפוסקים כתבו דבר נפלא: דלכן צריך לעשות לכתחילה ברית בעשרה אנשים, משום שהתינוק יצא מבית האסורין וצריך להודות בפני עשרה כמו דמבואר בגמ' ברכות נ"ד ע"ב ולכן אומרים הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, כך כתב בדרכי משה יור"ד סימן רס"ה בשם הגהות האלפסי וכן בספר מטה משה בסוף הספר דיני מילה אות ט'
נחלקו הפוסקים האם בכל בית סוהר שהוא כלוא מברך הגומל כשיוצא או דילמא רק כשהיה כלוא על עסקי נפשות

ולענין הלכה: הכריע הביאור הלכה אור"ח סימן ר"ט דספרדי יברך על כל חבישה, ואשכנזי לא יברך רק כשהיה חבוש על עסקי נפשות.

יש לחקור אדם שברח מבית הסוהר האם מברך הגומל כיון שסוף סוף יצא מבית האסורים או דילמא אינו מברך כיון שהמטרה מחפשת אחריו

הנה בספר למנצח לדוד להגאון רבי דוד פראדו זצ"ל ברכות נ"ד ע"ב כתב שאפילו מי שברח מבית האסורים ואפשר שירדפו אחריו ויגיהו ויענישו על זה, מ"מ באותה שעה מיהא ניצול מבית האסורים וצריך לברך ברכת הגומל.

אבל החיד"א בספרו שיורי ברכה סימן ר"ט ס"ק א' כתב שמי שברח מבית האסורים אינו מברך הגומל, כיון שמחפשים אחריו, וכן פסק בספר כף החיים אור"ח סימן ר"ט, וכן פסק מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל בספרו חזון עובדיה הלכות ברכות הודאה ע"מ שני"ט.

מעדני אשר: יש לתלות שאלה הנ"ל במחלוקת הפוסקים שארכת בהם במעדני אשר פרשת וישב שנת תשע"א במי שיצא מהכלא והוכנס למעצר בית האם יברך ברכת הגומל כשיוצא מהכלא, א"כ ה"ה הכא, אבל יש לדחות דאף לשיטות ששם מברך, מ"מ כאן בכל רגע הוא בסכנה לחזור למצב הקודם, וכן יש לדחות להיפך דכאן משוחרר יותר.

מי שהיה בבית סוהר במדינה אחרת כשיוצא ומגיע לארץ האם חייב לברך הגומל פעמיים?

יש לחקור מי שהיה בבית סוהר במדינה אחרת כשיוצא ומגיע לארץ האם חייב לברך הגומל פעמיים אחת משום היוצא מבית האסורים ואחת משום שנסע במטוס או דילמא יכול לפטור את שניהם בברכת אחת

הנה בשו"ת משפטי צדק סימן י' נשאל כיוצא בזה במי שנחבש בבית האסורים ב' פעמים ועכשיו שוחרר לגמרי, אם די לו בברכת הגומל פעם אחת, וכתב שצריך לברך ב' פעמים.

ומביא ראיה: מהא דקימ"ל אור"ח סימן ז' ס"ק ג' מי שהטיל מים והסיח דעתו מלהטיל מים ואח"כ נמלך והטיל מים פעם אחרת צריך לברך ב' פעמים אשר יצר חזינן דברכה אחת אינו עולה לו לכאן ולכאן ה"נ נימא דאין ברכת הגומל אחת עולה לו לכאן ולכאן.

אבל בשו"ת פרי הארץ סימן ז', מובא בבאר היטב אור"ח סימן ר"ט ס"ק א' כתב מי שנתחייב לברך על שבא ממדבר וירד לים הגדול וחלה בספינה וחבשהו שם ובצאתו מהספינה ניצול מבית האסורים ונתרפא מחליו אין צריך לברך ד' ברכות רק ברכה אחת לארבעתן לפי שנוסח ברכת הגומל הוא אחד על כולו, ולכן הסברא נותנת לברך על כולן ברכת אחת.

ובעיקרי הד"ט אור"ח סימן י' ס"ק א', וכן בספר מגן גבורים אור"ח סימן ר"ט **תמה על דבריו:** מהא דקימ"ל אור"ח סימן ז' ס"ק ג' מי שהטיל מים והסיח דעתו מלהטיל מים ואח"כ נמלך והטיל מים פעם אחרת צריך לברך ב' פעמים אשר יצר חזינן דברכה אחת אינו עולה לו לכאן ולכאן ה"נ נימא דאין ברכת הגומל אחת עולה לו לכאן ולכאן.

מעדני אשר: במשנה ברורה אור"ח סימן ז' מביא דהרבה פוסקים חולקים וסבירא ליה דלא צריך לברך ב' פעמים אשר יצר, וכן נקטינן להלכה, א"כ הפרי הארץ יסבור כמותם.

ולענין הלכה: מי שנתחייב לברך הגומל כמה פעמים די לו בברכה אחת, וכמו שקרבן תודה היה יכול להביא קרבן אחד על כמה דברים, כך פסק הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל מובא בספר וישמע משה חלק ב' ע"מ פ"ג, וכן פסק מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל בספרו חזון עובדיה הלכות ברכות הודאה ע"מ שני"ב.

